

PEFC Eesti Rahvuslik Metsastandard

PEFC METSA SERTIFITSEERIMISE SKEEMI ALUSEL

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu

01.04.2012

Definitsioonid ja mõisted

ÖKOLOOGILINE VÕRGUSTIK – võrgustiku all mõeldakse metsade lahustükkide sellist asetust või ühendatust ökoloogiliste koridoridega mis tagab liikide populatsioonide seotuse nende säilimiseks.

ISTANDIK - Puu- ja põõsaistandik (vastavalt metsaseadusele) on puude ja põõsaste intensiivseks kasvatamiseks rajatud kasvukoht mittemetsamaal, kus puid ja põõsaid kasvatatakse regulaarse seaduga ning majandatakse ühevanuselistena

SUUR METSAMAJANDAJA – metsapindala üle 10 000 ha

METSAMAJANDAJA – Metsa omanik või majandamisõigust omav isik

HUVITATUD ISIK – piirinaaber, kohalik kogukond

SÄILIKPUU - elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud, mis jäetakse lageraie langile ning neid valitakse erinevate puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

Kriteeriumid

1. Majandatava metsa kohta on olemas metsamajandamiskava (RS kr 5.1)

- 1.1. Metsamajandamise kavandamise eesmärk on hoida või suurendada metsi või teisi metsaalasid ja tõsta metsaressursside, kaasa arvatud mulla ja vee majanduslikku, ökoloogilist, kultuurilist ja sotsiaalset väärtust ja kvaliteeti.
- 1.2. Metsamajanduskava või sellega seotud andmestik peab sisaldama:
 - 1.2.1. metsade inventeerimise andmeid, mis ei ole vanemad kui 10 a;
 - 1.2.2. noorendike, looduslikule uuendusele jäetud ja liitumata metsakultuuride kogupindala;
 - 1.2.3. metsade majandamise looduskaitselisi ja teisi piiranguid;
 - 1.2.4. metsamajanduslike tööde mahtude hinnangut ja üldist kava vähemalt 10 aastaks kava koostamisest arvates;
 - 1.2.5. puistuplaani;
 - 1.2.6. suur metsamajandajal peab olema täiendavalt:
 - 1.2.6.1. metsade koosseisu ja tagavara prognoos vähemalt 10 aastaks kava koostamisest arvates;
 - 1.2.6.2. teedevõrgu ja kraavide kaart;
 - 1.2.6.3. hinnang teede seisundi ja uute teede rajamise vajaduse kohta.

2. Metsa kasutamise eesmärgid on selgelt määratletud ja huvitatud isikutele kättesaadavad (RS kr 5.1)

- 2.1. Metsamajanduskavaga rakendatakse sobivaid metsandusmeetmeid, et hoida või saavutada majanduslikult, ökoloogiliselt ja sotsiaalselt soovitav metsavarude tase.
- 2.2. Metsa kasutamise eesmärgid on fikseeritud metsamajandamiskavas või mõnes muus dokumendis. Metsa kasutamise eesmärgid seab metsamajandaja üldjuhul metsamajandamiskava koostamise käigus.
- 2.3. Metsa kasutamise eesmärgid, metsamajanduslike tööde mahtude hinnang ja üldine kava on huvitatud isikutele kättesaadavad.

3. Rakendatud on ajakohane seiresüsteem (RS kr 5.1)

- 3.1. METSAMAJANDAJA on rakendanud seiresüsteemi, millega jälgitakse vähemalt:
 - 3.1.1. metsade seisundit ja metsakahjustusi
 - 3.1.2. raiutud puidu kogust, raiutud ala pindala ja uuendatud metsaala pindala
- 3.2. SUUR METSAMAJANDAJA seirab täiendavalt:
 - 3.2.1. müügiks varutud mittepuiduliste metsasaaduste (jõulukuused, seemned, seemikud, ulukid) kogust;
 - 3.2.2. metsade prügistatust;
 - 3.2.3. uuendusraiel säilitatud seemne- ja säilikpuude arvu hektari kohta;
 - 3.2.4. metsatöödel tekitatud kahjustusi metsamullale ja teedele;
- 3.3. metsakahjustused registreeritakse ja teavitatakse asjakohaseid asutusi.

4. Metsa majandamisel tagatakse muinsus- ja looduskaitseobjektide ning kultuuriväärtusega objektide säilimine (RS kr 5.1)

- 4.1. METSAMAJANDAJA teab sertifitseeritud maadel paiknevate loodus- ja kultuuriväärtust omavate objektide asukohti. *Suudab neid näidata kas looduses või objektid on kantud GIS-i.*
- 4.2. Metsamajandamisega ei halvendata teadaolevate loodus- ja muinsuskaitseobjektide ning teiste kultuuriväärtusega objektide seisundit.
- 4.3. Võimalikku kaitseväärtust omavate objektide avastamisel teavitatakse leiust asjakohast riigiasutust ning hoidutakse nende objektide kahjustamisest.
- 4.4. Kaitseväärtust omavate alade majandamine toimub vastavalt kehtivale korrale.

4.5. SUUR METSAMAJANDAJA uuendab jooksvalt informatsiooni tema maadel registreeritud kaitstavate objektide kohta. *Riiklikku andmestikku (EELIS) uuendatakse kord nädalas ning SUUR METSAMAJANDAJA peaks oma andmestikku hoidma alati uuendatuna.*

5. Metsa ökosüsteemi tervise ja elujõu säilitamine (RS kr 5.2)

5.1. Metsamajandamise kavad või nendega võrdsustatud dokumendid näevad ette meetodeid ja vahendeid metsa ökosüsteemi väärtuse languse ja kahjude riski minimeerimiseks. Metsamajandamise kava kasutab ära selliste tegevuste toetuseks seatud strateegilisi vahendeid.

5.2. METSAMAJANDAJA säilitab metsade majandamisel seaduste alusel kaitstavaid metsaosi.

5.3. METSAMAJANDAJA suudab kaitstavaid metsaosi näidata kas looduses või on objektid kantud GIS-i.

5.4. SUUR METSAMAJANDAJA: kaitseb esinduslikku valimit (vähemalt 5%) olemasolevatest haruldastest ja/või ohustatud ökosüsteemidest looduslikus seisundis.

6. Taimede kaitsel haiguste ja kahjurite eest kasutatakse kohaseid võtteid ja vahendeid (RS kr 5.2)

6.1. Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) 1A ja 1B tüüpi kuuluvad pestitsiidid ja teised väga mürgised pestitsiidid on keelatud, välja arvatud juhtudel, kus teisi arvestatavaid alternatiive ei ole. (Märkus: WHO 1A ja 1B tüüpi kuuluvate pestitsiidide kasutamise erandid määratletakse konkreetsetes metsamajandamise standardis.)

6.2. Pestitsiidide, nagu klooritud süsivesinikud, mille derivaadid jäävad bioloogiliselt aktiivseks ja akumulerevad toiduahelas ja püsivad seal väljaspool kasutamise sihtotstarvet, ja kõigi rahvusvaheliste kokkulepetega keelatud pestitsiidide kasutamine on keelatud. (Märkus: "rahvusvaheliste kokkulepetega keelatud pestitsiidid" on defineeritud Stockholmi Konventsioonis püsivate orgaaniliste saasteainete kohta, 2001, ja selle kehtivates muudatustes.)

6.3. Pestitsiidide kasutamisel tuleb järgida pestitsiidi tootja antud juhiseid vahendite ja väljaõppe kohta.

6.4. Kui kasutatakse väetisi, manustatakse neid kontrollitud viisil ja võttes arvesse keskkonnakaalutlusi.

7. Metsamajandamisel säilitatakse metsa tootlikkust (RS kr 5.3)

7.1. Metsamajandamise kavandamine seab eesmärgiks säilitada metsade jätkusuutlikku võimet toota erinevaid puidu- ja mittepuidupõhiseid metsasaaduseid ja -teenuseid.

7.2. Metsauuendust, hoolet ja varumist tehakse õigeaegselt ning viisil, mis ei vähenda koha tootlikkust (näiteks vältides allesjäänud puistute ja puude ning metsapinnase kahjustamist) ning kasutades sobivat tehnoloogiat.

7.3. Raiutud metsaosade uuendamisel arvestatakse kasvukohale sobivate puuliikide ja metsamajandaja eesmärkidega eeldusel, et ei vähendata oluliselt metsade jätkusuutlikku tootmisvõimet.

8. Metsamajandamine soodustab mitmekülgset metsakasutust (RS kr 5.3)

8.1. Kui METSAMAJANDAJA tegeleb ka mittepuiduliste ressursidega, siis on välja selgitatud nende tööstuslik potentsiaal.

8.2. Kõrvalsaaduste tööstusliku kasutamise korral on metsa kõrvalkasutuse kavad esitatud metsamajandamiskava lisa ja kooskõlas sellega.

8.3. Metsa kõrvalkasutuse viisid ei tohi halvendada metsade seisundit ja olulisel määral vähendada tootmispotentsiaali (nii puidutootmise kui ka mittepuidulise metsakasutuse osas) pikaajalises perspektiivis.

9. Maapinna ettevalmistamisel kasutatakse kasvukohale sobivaid võtteid (RS kr 5.4)

9.1. Maapinna ettevalmistamine ei tohi takistada metsa edasist majandamist, põhjustada erosiooni, tuulekannet, soostumist või kasvukoha muul viisil halvenemist.

10. Metsade majandamisel tagatakse kvaliteetne uuenemine (RS kr 5.4)

- 10.1. Metsamajandamine tagab metsa eduka uuendamise loodusliku uuendamise teel või kui see ei sobi, metsaistutamise teel, metsaressursside koguse ja kvaliteedi tagamiseks küllaldasel määral.
- 10.2. Metsauuendamise ja metsastamise otstarbeks eelistatakse, kui võimalik, kohalikke ja kohaliku päritoluga liike, mis on hästi kohastunud asukoha tingimustega. Võõrliikidest kasutatakse ainult selliseid liike, päritolusid või sorte, mille puhul on hinnatud nende mõju ökosüsteemile ja kohalikele ning kohaliku päritoluga liikide geneetilisele terviklikkusele, ning kui negatiivseid mõjusid on võimalik vältida või minimeerida.
- 10.3. Uuenduse osas toimub seire ja kahjustustest teavitatakse asjakohast riigiasutust.
- 10.4. Geneetiliselt muundatud organisme metsas ei kasuta.

11. Hooldusraiate käigus tagatakse kasvama jääva metsa hea seisund (RS kr 5.4)

- 11.1. Hooldusraie eesmärgiks on alles jäävatele puudele soodsate kasvutingimuste loomine ning puistu kvaliteedi tõstmine halvema tervisliku seisundi ja tüveomadustega puude välja raiumisega.
- 11.2. Hooldusraietel hoidutakse metsamulla kahjustamisest
- 11.3. Hooldusraietel hoidutakse kasvama jäävate puude kahjustamisest.
- 11.4. Hooldusraiel säilitatakse bioloogilise mitmekesisuse seisukohalt vajalikke puistuelemente (tüükad, lamapuit, säilikpuud jms).
- 11.5. Metsamajandustegevused toetavad, kus asjakohane, nii horisontaal- kui vertikaalstruktuuride mitmekesisust, nagu ebaühtlase vanusega puistutes, ja liigilist mitmekesisust, nagu segapuistutes.

12. Uuendusraietel hoidutakse keskkonna kahjustamisest (RS kr 5.4)

- 12.1. Uuendusraiate planeerimisel arvestatakse kasvukoha iseärasustega ja rakendatakse meetmed metsa uuenemiseks juba raie käigus (vajadusel säilitatakse elujõuline järelkasv ja seemnepuud).
- 12.2. Uuendusraietel ja nende planeerimisel minimeeritakse naaberpuistute raiejärgse kahjustumise riski (tormimurd lageda naaberala tõttu, metsamaterjali maha jätmise tõttu tekkiv suurem putukate kahjustuse oht vms)
- 12.3. Uuendusraietel hoidutakse metsamulla kahjustamisest.
- 12.4. Uuendusraietel säilitatakse bioloogilise mitmekesisuse seisukohalt vajalikke struktuurielemente (tüükad, lamapuit, säilikpuud jms).
- 12.5. Uuendusraietel arvestatakse maastiku eripäraga ning säilitatakse väärtuslikke maastikuelemente ja pärandkultuuriobjekte.

13. Metsas maaparandus on hoolika planeerimise objektiks (RS kr 5.5)

- 13.1. Liigniiskuse all kannatavates majandusmetsades rajatakse uusi maaparandussüsteeme põhjendatud juhtudel;
- 13.2. Uute süsteemide rajamisel üle 100 hektarilisel alal viiakse läbi keskkonnamõjude hindamine.
- 13.3. Olemasolevaid maaparandussüsteeme hoitakse töökorras.
- 13.4. Maaparandussüsteemide hooldamisel, uuendamisel ja rekonstrueerimisel lähtutakse kehtivatest õigusaktidest.

14. Teede kasutamisel puidu väljaveoks ja uute teede rajamisel arvestatakse majanduslike, looduslike ja sotsiaalsete tingimustega (RS kr 5.5)

- 14.1. Puidu väljaveol hoidutakse teede kahjustamisest, kuid siiski selle tekkimisel kahjustatud teed parandatakse.
- 14.2. Omanikul on õigus teede kasutust piirata, kui see on põhjendatud (lähtuvalt omandi kaitsest, teede konstruktsioonilistest iseärasustest jms).
- 14.3. Teede sulgemisega seotud liikluspiirangud tuleb tähistada seadusega ettenähtud korras.

14.4. Infrastruktuur projekteeritakse ja rajatakse viisil, mis minimeerib ökosüsteemide, eriti haruldaste, tundlike või tüüpiliste ökosüsteemide ja geenireservide kahjustusi, ja mis võtab arvesse ohustatud või teisi võtmeliike – eriti nende rändetavasid.

15. Metsamajandamisel arvestatakse kohaliku kogukonna huvidega (RS kr 5.6)

15.1. Metsamajandamise kavandamine seab eesmärgiks austada metsade mitmesuguseid ühiskondlikke funktsioone, pöörab tähelepanu metsanduse rollile maaelu arengus ja võtab eriti arvesse metsade sotsiaalmajanduslike funktsioonidega seotud uusi tööhõivevõimalusi.

15.2. Metsade majandamisel arvestatakse kohalike omavalitsuste üldplaneeringute ja teemaplaneeringutega ning nendest tulenevate piirangutega.

15.3. Metsade majandamisel kasutatakse võimalusel kohalikku töajõudu.

15.4. Info metsamajanduslikest töödest on huvitatud isikutele kättesaadav.

16. Metsade majandamisel ei tehta põhjendamatuid piiranguid igaüheõigusele (RS kr 5.6)

16.1. METSAMAJANDAJA ei ole ilma mõjuva põhjuseta teinud takistusi päikesetõusust loojanguni metsas viibimiseks ning seente, marjade või ravimtaimede korjamiseks.

16.2. Igaüheõiguse piiramine kõrvalkasutuse tulunduslikkusest lähtuvalt peab olema põhjendatud.

16.3. METSAMAJANDAJA võib piirata korilust vastavate tulunduskultuuride kasvatamise aladel või juhul kui see ohustab tõsiselt looduslike koosluste säilimist.

16.4. Ilma mõjuva põhjuseta ei tehta takistusi liikumiseks. Mõjuva põhjusena tulevad arvesse näiteks tuleohtlik aeg, liikumispiirang ohutuse tagamiseks raietööde ajal, jaht, seadusest tulenevad looduskaitsepiirangud, kultuuriväärtuse ning omandi kaitse, ajutine abinõu korduvate registreeritud vandalismiaktide või prügi mahapaneku tõkestamiseks.

17. Toimub metsamajandaja ja töötajate jätkuv koolitus ja teadlikkuse tõstmine (RS kr 5.6)

17.1. Metsamajandajatele, alltöövõtjatele, töötajatele ja metsaomanikele antakse piisavalt informatsiooni ja neid ergutatakse olema kursis uusima teabega pideva säästva metsamajandamise alase õppe teel.

17.2. Metsa majandamisel rakendatud töötajad on läbinud vähemalt ühe koolituskursuse säästva metsamajanduse (sh. bioloogilise mitmekesisusega seotud) alal viimase viie aasta jooksul.

17.3. Metsamajanduslikke töid teevad pädevad isikud.

18. Metsa majandamisel järgitakse tööohutuse nõudeid (RS kr 5.6)

18.1. Metsamajandustööd kavandatakse, organiseeritakse ja teostatakse sellisel viisil, et selgitatakse välja terviseriskid ja õnnetusohud ning võetakse kasutusele kõik mõistlikud meetmed, kaitsmaks töötajaid tööga seotud ohtude eest. Töötajaid teavitatakse tööga kaasnevaist ohtudest ja ennetavatest abinõudest.

18.2. METSAMAJANDAJA korraldab oma töötajatele tööohutuse alast koolitust.

18.3. Töötingimused peavad olema turvalised ning kõiki, kellele on antud metsatöödel tööülesanne, juhendatakse ja koolitatakse ohutute töövõtete osas.

19. Metsade majandamisel järgitakse kõiki seadusi ja käesoleva standardi nõudeid (RS kr 5.7)

19.1. METSAMAJANDAJA täidab kõiki kehtivaid seadusi.

19.2. METSAMAJANDAJA poolt töövõtjatega sõlmitud lepingutes on sätestatud käesolevas standardis toodud nõuete täitmise kohustus ning ta kontrollib nende täitmist.

19.3. Metsa majandamisel esitatakse kõik seaduses ettenähtud dokumendid ning tasutakse kõik seaduses ettenähtud maksud.

19.4. Selgelt määratletakse, dokumenteeritakse ja sätestatakse vastava metsaala omandiõigused ja maavalduse kord. Samuti tuleb selgitada, tunnustada ja järgida metsamaaga seotud seaduslikke, tava- ja traditsioonilisi õigusi.

19.5. Säilitada tuleb tõendusdokumendid, et majandamine on olnud vastavuses standardi nõuetele.